

Luo / Muokkaa

Lähetä

Lausunnonantajat

Yhteenveto

Sähköisten viranomaisaineistojen arkistoinnin ja säilyttämisen palvelukokonaisuus

Sähköinen arkistoinnin palvelukokonaisuus

Lausunnonantajia: 1 ▼

Puollatko SAPA-palvelukokonaisuuden toimeenpanoa? *

- ☐ Puollan
- ☐ Puollan muutoksin (muutokset kuvattu muualla lausunnossa)
- ☐ Vastustan (perustelut annettu muualla lausunnossa)

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Puollan

Miten ehdotettu julkisen hallinnon yhteinen arkistointipalvelu vaikuttaisi organisaatiossasi?

- ☐ Kustannuksia säästyisi selvästi
- ☐ Kustannuksia säästyisi jonkin verran
- ☐ Kustannuksissa ei tapahtuisi merkittävää muutosta
- ☐ Kustannukset lisääntyisivät

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Kustannuksia säästyisi jonkin verran

SAPA toimeenpanosuunnitelma

Lausunnonantajia: 1 ▼

Yleiset kommentit ja huomiot toimeenpanosuunnitelma-dokumenttiin

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /

4.3.2016

Kohti yhteisiä ja yhtenäisiä ratkaisuja, jossa yhteentoimivuus ja vuorovaikutus eri järjestelmien osalta on mahdollista on hyvä tavoite. Kaikkialla saavutetaan säästöä työajan käytössä ja säilyttämisen kustannuksissa, jos päällekkäinen säilytys vähenee ja päästään hävittämään myös määräaikaista asiakirjatietoja tietojärjestelmien sisältä. - Yhteiskunnan ylläpitämä palvelukokonaisuus on kaikille turva ja takuu tulevaisuutta varten, jotta suunnittelutyö, valmistelu ja tallentaminen eivät valu hukkaan kuten nyt usein tapahtuu kun järjestelmät vaihtuu, ylläpitäjä vaihtuu ja on monia rinnakkaisia yhteistyökuvioita, joissa on yritetty aikaansaada sähköistä säilytysjärjestelmää. - Laajempi muiden tallentaman tiedon hyötykäyttö on aina etu kaikille toimijoille sekä tutkijoille. Avoin ja yhteinen tietovarastojen hyötykäyttö on yhteiskunnan hyöty, viranomaisten ja asiakkaiden hyöty sekä auttaa tutkimustyötä tekeviä tahoja sekä opiskelijoita.

Kuitenkin turvallisuus, tietoturva, salaus, tietyssä määrin avoimuuden rakentaminen, yms. tämä vaatii monenlaista työtä eri tietojärjestelmien osalta, jotta ne saadaan keskustelemaan keskenään ja jotta voidaan turvata asiakastiedon säilyminen vain niille joilla on siihen oikeus.

Kuntakentällä on hyvin eri laatuista ja erilaista käyttöastetta sähköisissä järjestelmissä. Lisäksi tosi paljon eri ohjelmia joilla tehdään samoja asioita. Kirjavuutta on paljon. Usein yleisesti ongelmana on että tietojärjestelmissä ei ole rakennettuna hävittämisen mahdollisuutta. Ehkä nyt tämän SAPA-palvelun kautta saataisiin enempi painetta ohjelmatalojen suuntaan kehittää tietojärjestelmistä enempi Sähke 2 tai vastaavien standardien mukaisia, jotka auttaisivat sitten tulevan SAPA -palvelun käyttöönotossa ja hyödyntämisessä.

Vanhojen järjestelmien tuottamien aineistojen osalta indeksointi tulee olemaan iso työ, mutta toisaalta tulee miettineeksi että missä määrin niitä sähköisiä aineistoja on säilytetty sähköisessä muodossa, jos ei ole ollut sähköistä arkistointipalvelua tarjolla. Voi olla että usein käytäntö on ollut "tyhjätä" vanhat tiedot tulostamalla ulos joko aktiiviaikana tai järjestelmää vaihdettaessa. - Ainakin meillä ei ole monestikaan saatu sähköisesti siirrettyä tietovarantoa toiselle ohjelmalle pohjatiedoksi (käsin syöttö) - ohjelmatalot eivät ole halunneet tai on tullut liian kalliiksi. Toisaalta sitten on joitakin passiivitiedostoja, johon siirretty massaa vähemmäksi jotta aktiivikäyttö ei hidastuisi suuren massan takia. - Näitä voi löytyä.

Vaiheistus I - III on hyvä ratkaisu. Asiaa jouduttaakseen ehkä I vaihe helpompi toteutettava, mutta aktiiviajan tarpeisiin ainakin II vaihe toisi paljon enempi hyötyjä asiakkaille. Pysyvästi säilytettävät ovat aina pienempi osa massasta ja ne hyvin hoidettuna, mutta isot työpanokset valuvat määräaikaisten hoitoon, tallennus, säilytys, hävitys ja hakupalvelut. Massat niissä suuret ja niiden käyttöaste myös suurta.

Kokonaisuutena toimeenpanosuunnitelma antaa hyvän kuvan palvelukokonaisuudesta. Siinä on monipuolisesti kuvattu eri osa-alueita, jotka vaikuttaa ja tulee huomioida. Toisaalta tekstiä ei ole liian teknistä, niin että pienemmällä asiantuntemuksella voi siitä ymmärtää olennaiset asiat riittävän hyvin.

Kommentit ja huomiot palvelukokonaisuuden vaikutuksiin (luku 3)

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

tekninen osaaminen ja sähköisen aineiston säilyttämisen olosuhteet rakennetaan sellaisiksi, jossa on vahva osaaminen, luotettavat olosuhteet, säilyvyysolosuhteet, osaava ylläpitohenkilökunta - kaikki keskitetty samaan paikkaan, hyödyksi koko maalle, tulee olemaan kustannustehokas ja hyvä ratkaisu. Nyt paljon toimijoita ja konesaleja ja usein aineistot kaupallisen ohjelmatalon hallussa ja hoidossa (josta siitäkään ei aina tiedä, vaihtuvuus, luotettavuus, turvallisuus) - hajautettu järjestelmä kallis, paljon pieniä toimijoita, ja usein este kunnan organisaatiolle kehittää sähköistä hallintaa on se että olosuhteet pienelle yksikölle rakennettuna ja erikoishenkilökunta, päätoimisesti hoidetut sähköiset aineistohallinnat - kaikki tämä vaikeaa, kallista ja heikkoa tietotaitoa, josta johtuen ei toteutettu ja viivästynyt.

Asiakkaat voivat käyttää keskitetystä palvelusta tietojaan, tämä ei ole ongelma, jos tekniikka rakennetaan siten. Tuskin myöskään rahakysymys, mutta haavoittuvuus siinä on suuri, eli se voi olla häiriöaltis kuten on nyt verkkoyhteydet, puhelinliikenne jne. osoittaneet. Siis palvelukatkoja voi tulla. Mutta jos aineisto on hieman vanhempaa - siirto sähköiseen säilytykseen tietyn aktiiviajan jälkeen, niin silloin ehkä päivittäinen työ ei niin paljon häiriinny. Tietopyyntöön voidaan vastata esim. 1-2 viikon sisällä tai mikä se määritelty aika olisi.

Kommentit ja huomiot lainsäädännön muutostarpeisiin (luku 4)

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Sähköisen säilyttämisen esteistä eräs on - sähköisen allekirjoittamisen tunnustaminen riittävässä määrin päteväksi lainsäädännössä. Allekirjoituksen takia esim. pysyvästi tai erittäin pitkään säilytettävät päätökset, lupa-asiat, ym. on usein säilytetty paperilla ja mikrofiliillä.

Mikäli siirrettävä määräaikaaisesti aineisto sisältyy TOS-suunnitelmaan ja siinä on määritelty asiakkaan taholta määräaikaistulle asiakirjoille säilytysajat, niin onko hävittäminen pelkkää toimeenpanoa ja voisi tapahtua SAPA:ssa vaikka Kansallisarkiston toimesta? - Tietty harkinta on olemassa asiakkaan toimesta ja aineisto voisi tietenkin kiertää hyväksyttävänä (korjattavana) ennen hävitysajoa. Tietenkin TOS-suunnitelmia on monentasoisia toistaiseksi ainakin (laatu), joten tulee mieleen vastuu, että ehkä se kuitenkin on paras pitää siellä tiedon omistajalla. Jos virheitä tapahtuu niin SAPA -palvelu voisi joutua vastuuseen sellaisesta, mitä se ei ole ollut tekemässä, eli määräaikaisten määrittelyä ja sen myötä niiden toimeenpanossa on mahdollista tapahtua virheitä, joista se ei voi olla vastuussa. - Saattaa tulla vaikeuksia vastuista ja velvoitteista (ehkä ne on määriteltävissä etukäteen), ainakin tarpeen.

Olennoisilta osin hyvin tässä on monia lainsäädännön muutostarpeita käsitelty. Kaikki lakiin kirjatut velvoitteet edistää palvelun toteutumista. Kuntapuolella on aivan liian paljon vapauksia toimia niin monin tavoin, josta johtuen kehittäminen samaan suuntaan ja yhtenäisiin systeemeihin vaikeasti toteutuvaa ja hajanaista sekä tosi kirjavaa.

Kommentit ja huomiot palvelukokonaisuuden toimeenpanoon (luku 5)

Pudasjärven kaupunki,

4.3.2016

Monet asiat tässä esitetty hyvin ja olennaiset asiat otettu huomioon.

Näyttää tosi nopealta aikataululta, joten onko mahdollinen ? Ehkä pilottien osalta, mutta laajemmin asiakaskunnan kohdalta ? Toisaalta asialle on nyt suuri tilaus ja kiire, sillä ongelma on akuutti ja laaja. Jotain on pakko tehdä ja nopeasti, jotta saataisiin hallintaan kaikki tämä kirjavuus ja tehokkaammat yhteistyökuviot.

Kolmas vaihe vaatii paljon töitä indeksoinnin suhteen ja se tulee tuomaan henkilökustannuksia. Toisaalta aineistojen osalta kannattaa varmaan inventoida, että mitkä aineistot ovat säilyttämisen ja hyödyntämisen arvoisia tulevaisuutta varten, eli siis mihin kannattaa satsata tätä työpanosta ja suunnittelua. Jos osa vain toteutetaan niin ehkä aineistomäärä rajusti vähenee ja teknisesti onko kaikki edes "pelastettavissa" nykytekniikalle.

I ja II vaihe kiireisimmät.

Arvioi vaiheistuksen tarpeellisuutta ja kiireellisyyttä

- ☞ Ainakin skenaario I toteutus tarvitaan nopeasti
- ☞ Pelkkä skenaario I ei riitä, myös skenaario II työn alle pian
- ☞ Laajin skenaario III tarvitaan, skenaariot I ja II eivät riitä

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Pelkkä skenaario I ei riitä, myös skenaario II työn alle pian

Kommentit ja huomiot palvelukokonaisuuden hallintaan ja ylläpitoon (luku 6)

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Kansallisarkistolla valmiiksi vahva osaaminen pitkäaikaissäilytyksestä ja tietopalvelusta. Sen lisäksi heille tarvitaan suuri satsaus tekniseen henkilökuntaan ja koulutukseen jonka tämä SAPA -palvelu tuo mukanaan. - Tutkijapalvelun tuntemus, yliopistomaailman tutkimustyö jne. Tätä tahoa suosittelisin. Silti asiantuntemus on usein ollut liian historiapainotteista ja vähäinen tuntemus esim. kuntakentän toiminnan aktiiviajan työstä tai ehkä muidenkin. - Johtuen ehkä siitä että liian kauan vastuu keskittynyt vain pysyvästi säilytettävien asiakirja-aineistojen osuuteen kulttuuriperinnöstä.

Valtiovarainministeriöllä ollut vahva osaaminen sähköisen asiankäsittelyn ja asianhallinnan sekä arkistoinnin kehittämisessä.

Opetusministeriön ja Oikeusministeriön osuutta tai kokemustaustaa näissä asioissa en tunne.

Mikä on oikea taho ohjaamaan sähköisen arkistoinnin kokonaisuutta?

☐ Opetus- ja kulttuuriministeriö

☐ Valtiovarainministeriö

☐ Oikeusministeriö

☐ Muu, mikä?

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Valtiovarainministeriö

SAPA arkkitehtuurikuvaus

Lausunnonantaja: 1

Yleiset kommentit ja huomiot arkkitehtuurikuvaus-dokumenttiin

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Tähän en ehtinyt tutustua tarkemmin, mutta näyttää sisällöltään monipuoliselta.

Kuntapuolella ei ole kovin paljon suoritettu arkistojen kuvailua ja siten voi aiheutua kuvailun tarpeista lisätyötä kaikissa kolmessa skenaariossa.

Kommentit ja huomiot Skenaario I: Pysyvään säilytykseen reitittävä SAPA

Kommentit ja huomiot Skenaario II: Kaiken aineiston SAPA

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Tälle olisi käyttöä, koska se mahdollistaisi myös aineistojen hyödyntämisen, vaikka aineisto teknologialtaan ja teknologiatoimittajasta riippumatta eivät olisikaan nykyisiä järjestelmiä vastaavia. Alkuvaiheessa valittu järjestelmät, jotka nykyisin eivät yhteensopivia.

Vaikuttaa hyvältä ratkaisulta koska kattaa melko tavalla laajat aineistot. Rajapinnat mahdollistavat yhteen toimimisen tai siirrot.

Kommentit ja huomiot Skenaario III: Rikastava ja muokattavan aineiston SAPA

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Vaikuttaa hyvältä toiveelta, mutta en ole niin paljon perillä tekniikan mahdollistamista ratkaisuista että voisin arvioida että onko näiden toiveiden toteutuminen realistinen mahdollisuus vai toiveajattelua. Teoriassa asia hyvä "sisäinen rajapinta", joka mahdollistaisi joustavuuteen ja pääsyn tietovarantoihin.

Kommentit ja huomiot hallintamalliin (luku 5)

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Hyvä suunnitelma, luku 5.

Toimijaryhmät, osallistujien roolit ja vastuut - hyvä kokonaisuus ja tarpeellinen. Rakenteinen hallintamalli on tarpeellinen ja hyvä ja tulisi olla SAPA-palvelun omistajan hallinnassa ja hoidossa.

Kommentit ja huomiot kustannus- ja hyötytarkasteluun (luku 6)

Pudasjärven kaupunki,
keskusarkisto, Hallintotoiminta /
Keskusarkisto

4.3.2016

Kustannuksia on vaikea tässä vaiheessa arvioida etukäteen, sillä kaiken uuden toimintakulttuurin luominen, ohjelmistojen hankinta, koulutus, toiminnan kitka muutosvaiheessa, kaikki maksaa ja sisäänajovaihe luultavasti aine tuo kustannuksia, jotka vaikuttavat "ylimääräisiltä" entiseen verraten. Myös tarvitaan voimakas panostus suunnittelutyöhön, koulutukseen ja erityisosaamiseen, joka tuo kustannuksia ainakin alkuvaiheessa suuremmassa määrin. - Jatkossa nykyisten käsittelyjärjestelmien, arkistohenkilökunnan määrän ja muun palvelun suhteen tapahtuva muutos vähitellen tuo kustannussäästöjä, joilla voidaan järjestelmä ylläpitää ja varmaan saada aikaan säästöjä. - Jo nyt automaattiajoina tehtävät osat TOJ-työssä ovat halvempia kuin käsin syötettyinä henkilöpanoksina, mutta toisaalta ne tuovat myös mukanaan "päivityksiä" ym. korjauksia ja niiden myötä teknisiä esteitä ja virheitä ja ohjelman ongelmia, jotka nekin maksaa. Toimiva ohjelma on aina hyvä apuväline, mutta muutoksessa eläminen on suuri kustannustekijä sekin. Rinnakkaisten systeemien ylläpitäminen kunnes saadaan käyttökuntoinen uusi toimimaan.

Laadulliset ja toiminnalliset hyödyt ovat myös huomattava kustannustekijä.

Mikäli kustannukset ovat 1/10 paperiseen verraten niin tämä on hyvä tavoite ja kaikkien hyödyksi nyt kun talous on kaikilla tiukalla.

Nykyinen tilanne, jossa on kirjava tarjonta erilaisia sähköisen säilyttämisen palveluja - arkistoja, ei

ole hyvä ratkaisu. Kaikkein pahinta asiassa on että ne järjestelmät eivät toimi yhteen eivätkä vaihda tietojaan keskenään, kaikki ovat sisäisiä suljettuja järjestelmiä ja tieto näin hajallaan ja saavuttamattomissa monilta käyttäjiltä, joita voisi hyödyttää.

[Mene edelliselle sivulle](#)